

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete' verlenging van de beslissingstermijn voor definitieve vaststelling

Samenvatting

Voorstel tot verlenging met 60 dagen van de beslissingstermijn waar de Vlaamse Regering over beschikt voor de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) 'Mondingsgebied Grote Nete'.

De Vlaamse Regering stelde op 4 juli 2025 het ontwerp-GRUP voorlopig vast. Tijdens het openbaar onderzoek werden verschillende adviezen, bezwaren en opmerkingen ingediend. De verwerking van deze inspraakreacties dient grondig te gebeuren en vereist ook aanpassingen van het plan-MER. Om te vermijden dat het ontwerp-GRUP zou vervallen wordt voorgesteld de termijn voor definitieve vaststelling met 60 dagen te verlengen.

In uitvoering van de richtinggevende en bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) en de in dat kader opgemaakte gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor de regio Neteland wordt via een geïntegreerd planningsproces een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) opgemaakt voor het Mondingsgebied van de Grote Nete. Het plangebied is gelegen op het grondgebied van de gemeente Lier, Nijlen en Berlaar in de provincie Antwerpen. Het omvat de vallei van de Grote Nete tussen Berlaar en Lier.

De doelstellingen van het plan zijn:

- het vrijwaren van de ruimtelijk-functioneel samenhangende landbouwgebieden voor grondgebonden landbouw;
- het vrijwaren van het bouwvrije karakter en de natuurlijke waterbergingscapaciteit in de vallei van de Grote Nete;
- versterken van de landschappelijke en ecologische waarde van de vallei van de Grote Nete en het creëren van ruimte voor natuurontwikkeling in functie van de realisatie van natuur- en waterveiligheidsdoelen van het Geactualiseerd Sigmaplan;
- het versterken van de groenblauwe dooradering van het landschap langs de zijlopen van de Grote Nete met verweving van landbouw, natuur en bos, met mogelijkheden voor uitbreiding van de bestaande bosstructuur;
- het behoud en bescherming van landschapswaarden en onroerend erfgoed;
- het herbestemmen van overstromingsgevoelige woon(uitbreidings)gebieden, waaronder het woonuitbreidingsgebied Kerkenbroek met ruimte voor de ontwikkeling van zorg- en onderwijsinfrastructuur;
- mogelijkheden creëren voor het behoud of de ontwikkeling van laagdynamische toeristisch-recreatieve infrastructuur in overeenstemming met de ruimtelijke draagkracht;
- vrijwaren van de mogelijkheden voor lijninfrastructuren die het plangebied doorkruisen (spoorwegen, fietssnelwegen, (drinkwater)leidingen...).

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 28 april 2006 nam de Vlaamse Regering een beslissing over het geactualiseerd Sigmaplan voor de onderdelen met betrekking tot Rupel, Zenne, Dijle en Nete's.

Op 21 december 2007 nam de Vlaamse Regering kennis van de ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos voor de buitengebiedregio Neteland en keurde een operationeel uitvoeringsprogramma goed voor de op te maken ruimtelijke uitvoeringsplannen. Het mondingsgebied van de Grote Nete maakt deel uit van actie 42 uit dat operationeel uitvoeringsprogramma.

Op 20 juli 2012 stelde de Vlaamse Regering de gouverneur van de provincie Antwerpen aan als procesbegeleider om de verschillende plannen en projecten in de vallei van de Kleine Nete tussen Kasterlee en Lier op elkaar af te stemmen. Om de impact op de impact op landbouw in het gebied Varenheuvel-Arenbroek te beperken besliste de Vlaamse regering op 20 juli 2012 om alternatieve locaties te zoeken voor het realiseren van de (natuur)doelstellingen van het geactualiseerd Sigmaplan in de vallei van de Kleine Nete en Nete stroomafwaarts E313.

Op 4 april 2014 besliste de Vlaamse Regering op basis van dit alternatievenonderzoek om de natuurdoelstellingen voor Varenheuvel-Abroek binnen de cluster Nete- Kleine Nete van het geactualiseerde Sigmaplan gedeeltelijk te herlocaliseren naar de gebieden Hof Van Lachenen, vijvers bij Anderstadt en het mondingsgebied van de Grote Nete en daarvoor de noodzakelijke ruimtelijke gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op te maken.

Binnen het plangebied liggen twee signaalgebieden waarover de Vlaamse Regering op 24 januari 2014 en op 31 maart 2017 een uitspraak deed in het kader van het beleid inzake de niet-ontwikkelde overstromingsgevoelige gebieden:

- signaalgebied 'NET_25 Monding Grote Nete' te Nijlen (bouwvrije opgave)
- signaalgebied 'NET_27 Kerkenbroek' te Nijlen (bouwvrije opgave)

De Vlaamse Regering keurde op 7 mei 2021 een startnota goed voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete'.

Op basis van de elementen uit de startnota besliste het Team Externe Veiligheid op 8 juni 2022 dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport gemaakt moet worden (advies RVR-AV-1672).

Over de startnota werd een publieke consultatie georganiseerd van 25 mei 2021 tot 23 juli 2021. Op 17 juni 2021 werd een publiek participatiemoment georganiseerd. Volgende instanties brachten advies uit over de startnota: Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening-Onroerend Erfgoed (SARO), Strategische Adviesraad Milieu en Natuur (MINA), Agentschap Wonen Vlaanderen, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Onroerend Erfgoed, Toerisme Vlaanderen, Sport Vlaanderen, INFRABEL, NMBS, De Vlaamse Waterweg NV, de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM), provincie Antwerpen, gemeente Nijlen en stad Lier.

Na de publieke consultatie over de startnota heeft het planteam een scopingnota opgemaakt. De wijze waarop rekening gehouden werd met de resultaten van de publieke consultatie is weergegeven in procesnota 2. De scopingnota en procesnota 2 werden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

Vervolgens werd een voorontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan en bijhorende plan-MER opgesteld en voor advies voorgelegd aan een plenaire vergadering. De plenaire vergadering over het voorontwerp vond plaats op 28 juni 2023. Volgende instanties brachten schriftelijk of mondeling advies uit naar aanleiding van de plenaire over voorontwerp: stad Lier, gemeente Nijlen, Agentschap Onroerend Erfgoed, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, Departement Landbouw en Visserij, NMBS. Op 7 juli 2023 werd een laattijdig advies van OVAM ontvangen.

Naar aanleiding van de adviezen en vragen van de plenaire vergaderingen en de opmaak van het ontwerpplan werden volgende aanpassingen aan het grafisch plan en de stedenbouwkundige voorschriften doorgevoerd:

- Op vraag van de gemeente Nijlen werd de zonevreemde woning Gasthuisstraat 1 die op het gewestplan in de bestemming gebied voor gemeenschapsvoorzieningen ligt herbestemd naar woongebied (ca. 0,2 ha) omdat die effectief volledig aansluit bij het dorpscentrum en deel uit maakt van de kern. De stedenbouwkundige voorschriften beperken de bouwmogelijkheid tot deze bestaande woning.
- Op vraag van de gemeente Nijlen worden in de Lindekensbeek een aantal percelen (528, 529, 540) bestemd als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving in plaats van als bosgebied (ca. 3 ha). Voor de effectief overstromingsgevoelige percelen (530, 531, 532) langs de Lindekensbeek en perceel (620) langs de Rotbeek wordt niet ingegaan op de vraag van de gemeente Nijlen om ze op te nemen als agrarisch gebied met overdruk natuurverweving en blijft de voorgestelde bestemming bosgebied behouden in functie van het versterken van de bosstructuur in de natte vallei (ca. 0,8 ha). Het gaat om zeer laag gelegen percelen (TAW < 5 m) die zowel pluviaal als fluviaal overstromingsgevoelig zijn. Ze maken fysisch-morfologisch onlosmakelijk deel uit van de kern van de valleistructuur en zijn op de bodemkaart gekarteerd als hydromorfe zeer natte zandleembodems die permanent zeer nat zijn (bodemtype s-Lfp). Ze zijn volgens de bodemgeschiktheidskaarten te nat en ongeschikt voor akkerland en weinig geschikt als permanente weide en kunnen enkel gebruikt worden als hooiweide met begrazing erna indien het overtollige water weggewerkt kan worden. Het gaat om actuele te behouden wetlands onmiddellijk grenzend aan een waterloop met potenties voor ontwikkeling van natte bossen waar ontwatering en bemesting beleidsmatig niet wenselijk is gelet op de doelstelling van het integraal waterbeleid inzake behoud van het waterbergend vermogen van valleibodems en het bereiken van goede waterkwaliteit.
- • Op vraag van de gemeente Nijlen worden enkele percelen langs de Bartstraat die niet behoren tot het projectgebied van het Sigmaplan bestemd als bouwvrij agrarisch gebied in plaats van als natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur (ca. 3,8 ha).
- • Ter hoogte van de vallei van de Maasfortbeek wordt de begrenzing van de bestemming natuurgebied beter afgestemd op de actuele eigendomssituatie waarbij de percelen die in eigendom zijn van het Agentschap voor Natuur en Bos opgenomen worden in de bestemming natuurgebied in plaats van als bouwvrij agrarisch gebied (ca. 6 ha).
- De begrenzing van de zone voor waterweg is aangepast waarbij de grens tussen de zone voor waterweg en de aangrenzende bestemmingen en overdrukken gelegd wordt op de bestaande jaagpaden en waarbij de jaagpaden zelf binnen de zone voor waterweg opgenomen worden (ca. 5,6 ha).
- Er werden enkele aanpassingen en actualisaties doorgevoerd aan de toelichtende tekst en het plan-MER aangevuld naar aanleiding van de vragen van het Departement Landbouw en Visserij en Agentschap Natuur en Bos.

Op basis van de elementen uit het voorontwerp bevestigde het Team Omgevingseffecten op 12 juni 2023 van het Departement Omgeving dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport gemaakt moet worden (advies RVR-AV-3118).

Naar aanleiding van de opmerkingen van het team Omgevingseffecten werden een aantal passages in de scopingnota geactualiseerd en gecorrigeerd.

Parallel aan de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan nam de Vlaamse Regering op 19 juli december 2024 een beslissing over het gebied Kerkenbroek in het kader van de procedure van de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden. De Vlaamse Regering duidde het gebied definitief aan als watergevoelig openruimtegebied (VR 2024 1907 DOC.1041/241).

De Vlaamse Regering stelde het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete' voorlopig vast op 4 juli 2025. Het openbaar onderzoek liep van 16 september tot 14 november 2025.

De termijn voor definitieve vaststelling vervalt 180 dagen na het einde van het openbaar onderzoek, op 13 mei 2026. Deze termijn wordt geschorst gedurende de volledige duur van de adviesvraag door de afdeling Wetgeving van de Raad van State;

2. INHOUD VAN HET VOORSTEL

Het Departement Omgeving vraagt de Vlaamse Regering de termijn te verlengen met 60 dagen omwille van volgende redenen:

- Sommige bezwaren en adviezen vereisen omwille van de specifieke inhoud een diepgaand en bijkomend inhoudelijk onderzoek dat bovendien gepaard gaat met overleg met de procespartners om te komen tot de nodige diepgang in de behandeling ervan. Op die manier kan gegarandeerd worden dat de motivering inhoudelijk correct en draagkrachtig is en als basis kan dienen voor de definitieve vaststelling.
- De behandeling van bezwaren en adviezen leidt in een aantal gevallen tot aanvullingen en bijstellingen van de onderbouwende documenten, zoals de toelichtingsnota (bijlage IIIa) en in het bijzonder ook van het plan-MER. Het plan-MER (bijlage V) moet voorafgaand aan de beslissing van de Vlaamse Regering ook nog voor advies worden voorgelegd aan het Vlaams Expertisecentrum MER van het departement Omgeving.

Om bovenstaande redenen is het niet mogelijk om het vereiste onderzoek van sommige bezwaren en adviezen af te ronden binnen de vervalttermijn tot 13 mei 2026.

De Vlaamse Regering zal, na de beslissing tot termijnverlenging, beschikken over een beslissingstermijn tot 12 juli 2026. Dit is een maximale termijn die niet moet worden uitgeput.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

In het ruimtelijk uitvoeringsplan worden geen bestemmingswijzigingen doorgevoerd die aanleiding kunnen geven tot een kapitaal- of gebruikersschadevergoeding.

Overeenkomstig artikel 43, §3, 3° en artikel 31, §2, 1° van het besluit van de Vlaamse regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de verlenging van de beslissingstermijn zal op de kortst mogelijk termijn een voorstel tot definitieve vaststelling van het definitieve GRUP worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor principiële goedkeuring.

Het ontwerp-besluit wordt daarna voor advies voorgelegd aan de Raad van State, afdeling Wetgeving voor advies. De adviestermin van de Raad van State bedraagt 30 kalenderdagen. Na verwerking van het advies van de Raad van State wordt het GRUP voor definitieve goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Het besluit houdende definitieve goedkeuring van het GRUP wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en op de website van het Departement Omgeving. Het besluit wordt betekend aan Lier, Berlaar en Nijlen en de provincie Antwerpen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist de termijn om over te gaan tot definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Mondingsgebied Grote Nete' te verlengen met 60 dagen.

Brussel,

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS